LIETUVOS RESPUBLIKOS
PAŠARŲ
ĮSTATYMAS

2000 m. balandžio 6 d. Nr. VIII-1610
Vilnius

PIRMASIS SKIRSNIS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato prekinių pašarų (toliau – pašarų) gamybos, laikymo, gabenimo, naudojimo, prekybos jais ir jų kokybės kontrolės teisinius pagrindus.

2 straipsnis. Įstatymo taikymo sritis

1. Šis įstatymas taikomas visiems pašarus gaminantiems, laikantiems, gabenantiems, naudojantiems ir jais prekiaujantiems ūkio subjektams bei pašarų kokybę kontroliuojančioms institucijoms.

2. Įstatymas netaikomas tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją pašarus gabenantiems ar muitinės sandėliuose, prekių eksporto–importo terminaluose laikinai Lietuvoje juos laikantiems ūkio subjektams, jei pašarai nekelia grėsmės žmonių ir ūkinės paskirties gyvūnų sveikatai bei aplinkai. Keliančių grėsmę pašarų tranzitas per Lietuvos Respublikos teritoriją draudžiamas.

3 straipsnis. Pagrindinės šio įstatymo sąvokos

1. **Pašarai** – augalinės, gyvūninės, mineralinės ir dirbtiniu (biologiniu, mikrobiologiniu, cheminiu) būdu gautos pašarinės žaliavos, kurios vienos ar jų mišiniai, natūralios ar perdirbtos, su priedais ar be jų vartojamos ūkinės paskirties gyvūnams ir nėra kenksmingos šių gyvūnų bei žmonių sveikatai.

2. **Pašarinės žaliavos** – augaliniai, gyvūniniai, mineraliniai ir dirbtiniu (biologiniu, mikrobiologiniu, cheminiu) būdu gauti produktai, naudojami ūkinės paskirties gyvūnams kaip gryni pašarai, kombinuotųjų pašarų sudedamosios dalys ar užpildas pašarų priedams.

3. **Kombinuotieji pašarai** – pašarinių žaliavų mišiniai su priedais ar be jų, vartojami kaip visaverčiai pašarai ar pašarų papildai ūkinės paskirties gyvūnams.

4. **Visaverčiai pašarai** – suderinti pašarų mišiniai, atitinkantys ūkinės paskirties gyvūnų paros davinį.

5. **Pašarų papildai** – pašarų mišiniai, turintys didelį kai kurių medžiagų kiekį ir naudojami ūkinės paskirties gyvūnų paros daviniui papildyti derinant juos su kitais pašarais.

6. **Mineraliniai papildai** – mineralinių pašarų mišiniai, turintys ne mažiau kaip 40 procentų žalių pelenų.

7. **Baltyminiai vitamininiai (baltyminiai vitamininiai mineraliniai) papildai** – pašarų mišiniai, sudaryti iš baltymingų pašarų (mineralinių), vitaminų, mikroelementų ir kitų pašarų priedų.

8. **Melasos papildai** – pašarai iš melasos, turintys ne mažiau kaip 14 procentų cukraus, išreikšto sacharoze.

9. **Pašarai konkretiems mitybos tikslams** (tarp jų – dietiniai pašarai) – kombinuotieji pašarai, kurie skirti specifinėms mitybos reikmėms, yra kitokios sudėties ar apdorojimo nei paprastieji pašarai, produktai ir vaistiniai pašarai.

10. **Pieno pakaitalai** – gyvūnų jaunikliams skirti kombinuotieji pašarai, kurių maistinės savybės panašios į natūralaus pieno. Jie gali būti visaverčiai ir papildai.

11. **Paros davinys (racionas)** – vidutinis 12 procentų drėgnumo pašarų kiekis, kurio reikia įvairių rūšių, veislių, amžiaus grupių ir produktyvumo ūkinės paskirties gyvūnams per parą.

12. **Pašarų priedai** – medžiagos ar preparatai, gerinantys pašarų virškinimą, skatinantys ūkinės paskirties gyvūnų produktyvumą ir tenkinantys jų mitybos poreikius įvairiais auginimo laikotarpiais bei mažinantys žalingą gyvūnų maisto medžiagų apykaitos produktų (ekskrementų) poveikį aplinkai.

13. **Premiksai** – vieno ar kelių pašarų priedų pramoninės gamybos mišiniai su užpildu, naudojami pašarams papildyti.

14. **Užpildas** – augalinės ir mineralinės pašarinės žaliavos, naudojamos pašarų priedams premiksuose tolygiau paskirstyti.

15. **Ūkinės paskirties gyvūnai** – gyvūnai, laikomi ir veisiami maistui, kailiams, vaistams ir kitai produkcijai gauti, namams saugoti, darbo ir kitiems tikslams.

16. **Ūkio subjektai** – fiziniai, juridiniai asmenys ir įmonės, neturinčios juridinio asmens teisių, gaminantys, laikantys, gabenantys, naudojantys pašarus ir jais prekiaujantys Lietuvos Respublikoje.

17. **Prekiniai pašarai** – pašarai, pašarų priedai ar jų mišiniai, skirti parduoti.

18. **Pašaro pateikimas į rinką** – pašaro išleidimas į apyvartą, jo realizavimas, importavimas, pardavimas ar kitoks perdavimo būdas.

19. **Saugūs pašarai** – bet kokie pašarai, vartojami įprastomis gamintojo nustatytomis ar galimomis iš anksto pagrįstai numatyti vartojimo sąlygomis, įskaitant ir ilgalaikį vartojimą, nesukeliantys jokios rizikos arba keliantys ūkinės paskirties gyvūnų gyvybei ir sveikatai ne didesnę riziką negu ta, kuri teisės aktuose nustatyta kaip leistina bei laikoma atitinkančia tinkamą šių gyvūnų apsaugą, kai įvertinta:

1) pašaro sandara, pakuotė, gamybos ir naudojimo tvarka, priežiūra vartojant;

2) poveikis kitiems pašarams, jei jie bus vartojami su kitais pašarais;

3) pašaro pateikimas vartotojui, vartojimo instrukcija ir kita gamintojo pateikta informacija;

4) poveikis jauniems gyvūnams, kuriems tas pašaras gali būti kenksmingas.

20. **Nesaugūs pašarai** – bet kokie pašarai, kurie neatitinka teisės aktuose saugiems pašarams nustatytų reikalavimų.

21. **Pašarų kokybės valstybinė kontrolė** – pašarų gamybos, laikymo, gabenimo, naudojimo ir prekybos jais sąlygų bei pašarų kokybės tikrinimo sistema.

22. **Atitikties sertifikatas** – pagal sertifikavimo taisykles išduotas dokumentas, liudijantis, kad reikiamu būdu identifikuotas pašaras atitinka tam tikrą normą.

23. **Veterinarijos sertifikatas** – Valstybinės veterinarijos tarnybos išduodamas oficialus dokumentas, liudijantis apie gyvūnų užkrečiamų ligų paplitimą (ar nebuvimą) pašarus eksportuojančioje šalyje ar atitinkamoje jos teritorijoje.

24. **Fitosanitarinis sertifikatas** – Valstybinės augalų apsaugos tarnybos išduodamas oficialus dokumentas, pažymintis, kad augalų, augalinių produktų fitosanitarinė būklė atitinka juos įvežančios šalies nustatytus reikalavimus.

25. **Kenksmingos (nepageidautinos) medžiagos, produktai, augalinės priemaišos** – esantys pašaruose neišvengiami gamtinių teršalų (sunkiųjų metalų, pesticidų, mikotoksinų ir kitų medžiagų), antimitybinių produktų, toksiškų augalinių priemaišų likučiai, kurių tam tikra koncentracija pavojinga ūkinės paskirties gyvūnų sveikatai.

ANTRASIS SKIRSNIS
PAŠARŲ GAMYBOS, LAIKYMO, GABENIMO, NAUDOJIMO, PREKYBOS JAIS TVARKA

4 straipsnis. Pašarų gamybos sąlygos

1. Ūkio subjektai, gaminantys bei teikiantys į rinką pašarus, privalo Žemės ūkio ministerijos nustatytomis sąlygomis ir tvarka gauti leidimus. Tik leidimus turintys ūkio subjektai gali gaminti ir teikti į rinką:

1) baltymingas pašarines medžiagas, gautas iš mikroorganizmų rūšių – bakterijų, mielių, jūros dumblių, žemesniųjų grupių grybų, taip pat fermentuojant antibiotikus gautus antrinius produktus, aminorūgštis ir jų druskas, aminorūgščių analogus bei aminorūgščių antrinius produktus bei nebaltymines azotines žaliavas – karbamidą ir amonio druskas;

2) pašarų priedus: visus pašariniams antibiotikams priskiriamus priedus, visus kokcidiostatikams ir kitoms vaistinėms medžiagoms priskiriamus priedus, visus augimą stimuliuojančioms medžiagoms priskiriamus priedus, visus vitaminams, provitaminams ir chemiškai aiškiai apibrėžtoms panašaus poveikio medžiagoms priskiriamus priedus; visus mikroelementams priskiriamus priedus, visus fermentams priskiriamus priedus, visus mikroorganizmams priskiriamus priedus, visus karotinoidams ir ksantofilams priskiriamus priedus, priedus su medžiagomis, turinčiomis antioksidacinį poveikį, ir premiksus;

3) kombinuotuosius pašarus, į kuriuos įdedama premiksų, pagamintų iš šios dalies 2 punkte išvardytų pašarų priedų;

4) kombinuotuosius pašarus su baltymingomis pašarinėmis žaliavomis ir nebaltyminėmis azotinėmis žaliavomis, išvardytomis šios dalies 1 punkte;

5) kombinuotuosius pašarus iš pašarinių žaliavų su kenksmingomis (nepageidautinomis) medžiagomis, produktais ir augalinėmis priemaišomis.

2. Ūkio subjektai, gamindami savo reikmėms kombinuotuosius pašarus su šio straipsnio 1 dalies 2 punkte išvardytais pašarų priedais ir kombinuotuosius pašarus iš pašarinių žaliavų, kuriose yra kenksmingų (nepageidautinų) medžiagų, produktų ir augalinių priemaišų, privalo vadovautis pašarų priedų gamybos, vartojimo ir prekybos jais tvarka bei privalomaisiais pašarų saugos reikalavimais, patvirtintais Žemės ūkio ministerijos.

3. Pašarai turi būti gaminami pagal veterinarijos ir higienos reikalavimus įrengtose patalpose ir atitikti jiems teisės aktų, standartų, metodikų nustatytus kokybės reikalavimus.

4. Žemės ūkio ministerija kartu su Valstybine veterinarijos tarnyba nustato:

1) privalomuosius pašarų saugos ir ženklinimo reikalavimus;

2) privalomuosius pašarų kokybės deklaravimo reikalavimus;

3) patalpų veterinarijos ir higienos būklės reikalavimus;

4) draudžiamų naudoti medžiagų, pašarinių žaliavų ir pašarų priedų sąrašą;

5) kenksmingų (nepageidautinų) medžiagų, produktų, augalinių priemaišų ir pašarų priedų didžiausias leistinas normas gaminamuose pašaruose;

6) pašarų priedų gamybos, vartojimo, prekybos jais tvarką.

5 straipsnis. Pašarų laikymo sąlygos

1. Pašarai turi būti laikomi supakuoti arba palaidi veterinarijos ir higienos reikalavimus atitinkančiuose sandėliuose bei talpyklose, nepažeidžiant pašarų sandėliavimo taisyklių.

2. Pašarų sandėliavimo taisykles tvirtina Žemės ūkio ministerija.

6 straipsnis. Pašarų gabenimo, naudojimo ir prekybos jais reikalavimai

1. Pašarai turi atitikti tiekėjų atitikties deklaracijoje arba ženklinimo rekvizituose nurodytus duomenis, privalomuosius pašarų saugos ir ženklinimo reikalavimus.

2. Pašarų gabenimo priemonės turi būti parengtos taip, kad pašarus gabenant būtų užtikrintas jų kokybės išsaugojimas.

3. Pašarai turi būti naudojami pagal prekės ženklinimo rekvizituose (ar tiekėjų atitikties deklaracijose) nurodytą paskirtį ir nepažeidžiant galiojimo termino.

7 straipsnis. Atskaitomybė

Pašarų gamybos, prekybos bei atsargų statistinės atskaitomybės tvarką bei duomenų pateikimo periodiškumą nustato Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, suderinęs su Žemės ūkio ministerija.

TREČIASIS SKIRSNIS
PAŠARŲ EKSPORTAS IR IMPORTAS

8 straipsnis. Pašarų eksporto ir importo reikalavimai

1. Pašarai eksportuojami ir importuojami vadovaujantis šio įstatymo, Muitinės kodekso, Veterinarijos įstatymo, kitų įstatymų bei teisės aktų nuostatomis, taip pat tarptautinėmis sutartimis. Importuojami ir eksportuojami pašarai privalo turėti atitikties, veterinarijos ir fitosanitarinį sertifikatus.

2. Valstybinė veterinarijos tarnyba turi teisę uždrausti įvežti į Lietuvos Respubliką pašarus, jei jie neatitinka pašarams taikomų privalomųjų reikalavimų.

3. Importuojamų pašarų priedų ir premiksų registravimo ir atitikties įvertinimo tvarką nustato Žemės ūkio ministerija.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
PAŠARŲ KOKYBĖS VALSTYBINĖS KONTROLĖS IR ADMINISTRAVIMO NUOSTATOS

9 straipsnis. Pašarų kokybės valstybinė kontrolė

Pašarų gamybos, laikymo, gabenimo, naudojimo, prekybos jais, jų kokybės bei patalpų veterinarijos ir higienos būklės valstybinę kontrolę atlieka Vyriausybės įgaliota institucija Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka.

10 straipsnis. Pašarų kokybės valstybinę kontrolę atliekančių institucijų bei pareigūnų funkcijos ir teisės

1. Pašarų kokybės valstybinę kontrolę atliekančios institucijos gali:

1) kontroliuoti, kaip laikomasi pašarų gamybos, laikymo, gabenimo, naudojimo, prekybos jais, pašarų kokybės bei patalpų veterinarijos ir higienos būklės reikalavimų;

2) laikinai sustabdyti ar uždrausti nesaugių pašarų gamybą bei prekybą jais, kai gaminant pašarus naudojamos draudžiamos medžiagos ir pašarinės žaliavos ar kai pašaruose esančių kenksmingų (nepageidautinų) medžiagų, produktų, augalinių priemaišų arba pašarų priedų kiekis viršija leistinas normas.

2. Pašarų kokybės valstybinę kontrolę atliekantys pareigūnai turi teisę:

1) nevaržomai patekti į pašarus gaminančių, laikančių, naudojančių, jais prekiaujančių ūkio subjektų patalpas;

2) iš pašarus gaminančių, laikančių, gabenančių, naudojančių, jais prekiaujančių ūkio subjektų gauti visus pašarų kokybės valstybinei kontrolei reikalingus duomenis;

3) prireikus pasitelkti į pagalbą policiją;

4) imti pašarų, valiklių, dezinfekuojančių bei kitų pašarų gamyboje naudojamų medžiagų, kurios gali turėti įtakos pašarų kokybei, bandinius laboratoriniams tyrimams.

3. Pašarai, Vyriausybės įgaliotos institucijos pripažinti pavojingais žmonių ir gyvūnų sveikatai bei aplinkai, nukenksminami arba sunaikinami Žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka.

11 straipsnis. Pašarų kokybės valstybinę kontrolę atliekančių pareigūnų atsakomybė

1. Pašarų kokybės valstybinę kontrolę atliekantys pareigūnai privalo saugoti pašarų gamybos technologines ir komercines paslaptis.

2. Pašarų kokybės valstybinę kontrolę atliekančių pareigūnų veiksmai bei šią kontrolę atliekančių institucijų ir jų pareigūnų sprendimai gali būti skundžiami įstatymų nustatyta tvarka.

12 straipsnis. Ūkio subjektų, gaminančių, laikančių, gabenančių pašarus, jais prekiaujančių atsakomybė

Ūkio subjektai, pažeidę šio įstatymo reikalavimus ir padarę žalos kitam ūkio subjektui ar valstybei, atsako ir žalą atlygina įstatymų nustatyta tvarka.

PENKTASIS SKIRSNIS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13 straipsnis. Įstatymo įgyvendinimas

Už šio įstatymo įgyvendinimą atsakinga Žemės ūkio ministerija.

14 straipsnis. Pasiūlymas Vyriausybei

Vyriausybė ar jos įgaliota institucija numato kitų šiam įstatymui įgyvendinti reikalingų teisės aktų parengimo eiliškumą bei terminus.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS